

Group of States against Corruption
Groupe d'États contre la corruption

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Aprovació: 3 de desembre de 2021
Publicació: 9 de desembre de 2021

Públic
GrecoRC4(2021)20

QUARTA RONDA D'AVUACIÓ

Prevenió de la corrupció pel que fa als
parlamentaris,
jutges i fiscals

INFORME INTERMEDI DE COMPLIMENT

ANDORRA

Aprovat pel GRECO en la seva 89ª Reunió Plenària
(Estrasburg, 29 de novembre – 3 de desembre de 2021)

Q
U
A
R
T
A

R
O
N
D
A

D'
A
V
A
L
U
A
C
I
Ó

I. INTRODUCCIÓ

1. El present Informe intermedi de compliment avalua les mesures que han pres les autoritats d'Andorra per implementar les recomanacions fetes a l'Informe d'avaluació de la Quarta Ronda sobre aquest país (vegeu el paràgraf 2) dedicat a la « Prevenció de la corrupció pel que fa als parlamentaris, jutges i fiscals ».
2. L'Informe d'avaluació de la Quarta Ronda d'Andorra va ser aprovat pel GRECO en la seva 76ª reunió plenària (23 de juny de 2017) i es va fer públic el 2 de novembre de 2017, un cop autoritzat per les autoritats d'Andorra ([GrecoEval4Rep\(2016\)8](#)). L'informe de compliment corresponent va ser aprovat pel GRECO en la seva 85ª reunió plenària (21-25 de setembre de 2020) i es va fer públic el 7 d'octubre de 2020 ([GrecoRC4\(2020\)3](#)). En aquest informe, el GRECO va arribar a la conclusió de que només s'havien complert de manera satisfactòria tres de les tretze recomanacions, tres s'havien complert de manera parcial i set no s'havien complert. El GRECO va arribar a la conclusió de que el nivell molt baix de compliment amb les recomanacions era « globalment insatisfactori » en el sentit de l'article 31 revisat, paràgraf 8.3 del Reglament Intern. Per tant, el GRECO va decidir aplicar l'article 32, paràgraf 2 (i) relatiu als membres que no respecten les recomanacions que figuren en l'informe d'avaluació mútua i va demanar al cap de la delegació d'Andorra que presentés un informe sobre els progressos realitzats en la implementació de les recomanacions pendents. Aquest informe es va rebre el 30 de setembre de 2021 i va servir de base per a la redacció del present informe.
3. El GRECO va encarregar a Mònaco (pel que fa a les assemblees parlamentàries) i a Luxemburg (pel que fa a les institucions judicials) per designar Ponents per al procediment d'avaluació. Els Ponents designats són Jean-Marc GUALANDI, per part de Mònaco i David LENTZ, per part de Luxemburg. Han comptat amb l'assistència del Secretariat del GRECO en la redacció de l'Informe intermedi de Compliment.
4. El present Informe intermedi de Compliment avalua la implementació de les recomanacions pendents des de l'adopció de l'Informe de Compliment i dona una avaluació global del nivell de compliment d'Andorra amb aquestes recomanacions.

II. ANÀLISI

5. Es recorda que el GRECO, en el seu Informe d'Avaluació, va donar 13 recomanacions a Andorra. En l'Informe de Compliment subseqüent, el GRECO va arribar a la conclusió de que les recomanacions ix, xi i xii s'havien implementat de manera satisfactòria, les recomanacions vi, x i xiii s'havien implementat parcialment i les recomanacions i - v, vii i viii no s'havien implementat. Així, doncs, el compliment de les 10 recomanacions pendents s'avalua a continuació.

Prevenció de la corrupció pel que fa als parlamentaris

Recomanació i.

6. *El GRECO va recomanar que es preveïés introduir un procediment de consulta públic en el marc dels treballs legislatius.*
7. El GRECO recorda que aquesta recomanació s'havia considerat com no implementada en l'Informe de Compliment. Havia pres nota d'alguns progressos en matèria de transparència, com la revisió del Reglament del Parlament d'Andorra que preveu l'obligació de fer públiques informacions sobre totes les iniciatives parlamentàries i el seu estat d'avançament, en formats que facilitin el tractament de les dades. No obstant, el GRECO va assenyalar que les mesures iniciades no preveïen cap procediment formal de consulta pública.

8. Les autoritats d'Andorra expliquen ara que, actualment, s'està debatent al Parlament una proposta de llei relativa a la transparència i a l'accés a la informació pública, amb l'objectiu de millorar la participació ciutadana. Els treballs en comissió parlamentària han finalitzat i la llei s'ha aprovat en la sessió plenària del 3 de desembre de 2021. En aquesta proposta de llei s'ha introduït un capítol dedicat a « govern obert ». Bàsicament preveu la participació de la ciutadania i la col·laboració a l'hora de definir polítiques públiques mitjançant: una plataforma de governança oberta de la qual s'han de dotar les administracions públiques ; l'obligació per part de l'administració d'establir normes per als procediments efectius de participació i col·laboració dels ciutadans ; i un dret de participació ciutadana i de formulació de propostes d'iniciatives reglamentàries populars.
9. Per altra banda, les autoritats assenyalen que tenint en compte la situació institucional i la mida de l'Estat andorrà (aproximadament 78.000 habitants), la recerca d'un consens amb els actors implicats en una iniciativa legislativa i amb la societat civil es fa des de l'etapa de treball dins dels grups parlamentaris. Aquesta recerca de consens es fa fora del marc de les consultes públiques institucionalitzades, però gràcies a diversos procediments pràctics: participació als debats nacionals ; peticions dels ciutadans adreçades als titulars del dret d'iniciativa legislativa ; audicions en comissions i al parlament; possibilitat de participar en òrgans auxiliars i en grups de treball previs.
10. Una eina important al respecte és la plataforma de participació ciutadana www.visc.ad, que permet obtenir l'opinió del públic sobre un tema en concret, un projecte de llei o bé establir un procediment de consens previ a una iniciativa legislativa. Diversos textos legislatius han estat objecte de consulta per aquesta via com, per exemple, el projecte de llei per a l'aplicació efectiva del dret a la igualtat de tracte i d'oportunitats i a la no discriminació entre dones i homes, que està actualment davant del Parlament. En la seva fase inicial, aquest text va ser preparat conjuntament per la societat civil (associacions feministes) i per les institucions públiques (Govern i Consell General – Parlament). Primer, el text del projecte es va enviar als actors implicats per que hi fessin els seus comentaris i, posteriorment, es va penjar durant dos mesos a la plataforma www.visc.ad per tal de recollir els comentaris del conjunt de la societat civil. Aquests comentaris en bona part s'han afegit al projecte de text final.
11. D'una manera més àmplia, el Consell General, el Govern i els poders locals van iniciar taules rodones de participació pública en el marc del projecte « *Andorra, Reptes de futur* ». Aquestes taules rodones, que reuneixen a la societat civil i a alguns dels seus organismes representatius, les institucions andorranes i experts convidats, tenen com a objectiu crear un consens en el debat públic i buscar les millors solucions als reptes futurs, per tal d'assenotar la legitimitat dels reglaments, legislació o accions públiques futures tenint en compte les necessitats socials.
12. El GRECO pren nota de les informacions facilitades. Encara que la legislació andorrana no prevegi un procediment formal de consulta pública en el marc dels treballs legislatius, considera que el conjunt de mesures exposades amb l'objectiu de buscar el consens social i la participació de la societat civil i, concretament, la plataforma de participació ciutadana www.visc.ad, responen perfectament a l'objectiu que persegueix la recomanació, que és el de facilitar la possibilitat pels simples ciutadans, paral·lelament amb les associacions constituïdes, de fer valer el seu punt de vista en els treballs legislatius . En aquest sentit, les autoritats andorranes han anat més enllà de la recomanació, que els demanava senzillament preveure la introducció d'un procediment de consulta pública. El GRECO les encoratja per que facin ús d'aquesta plataforma de participació ciutadana en totes les iniciatives legislatives importants.

13. El GRECO arriba a la conclusió de que la recomanació s'ha implementat de manera satisfactòria.

Recomanació ii.

14. *El GRECO va recomanar que s'adoptés un codi de conducta, acompanyat de comentaris explicatius i/o d'exemples concrets, adreçat als membres del Consell General i que es donés a conèixer públicament.*
15. El GRECO recorda que aquesta recomanació es va considerar no implementada, ja que els treballs d'elaboració del codi de conducta adreçat als Consellers generals només es trobaven en fase preliminar i encara no s'havia fet cap projecte.
16. Les autoritats andorranes indiquen ara que, tot i que els treballs parlamentaris es van veure frenats per la pandèmia deguda a la COVID-19, la comissió parlamentària encarregada de redactar el codi de conducta va celebrar 13 reunions i els treballs s'estan acabant. Es va redactar un projecte de codi de conducta i s'està debatent article per article. El seu objectiu és regular, entre altres, els principis generals, els conflictes d'interessos, les agendes dels parlamentaris, els regals rebuts així com les despeses durant els desplaçaments. Està previst que el codi de conducta es sotmeti en breu als parlamentaris per que el puguin aprovar.
17. El GRECO pren nota de la redacció d'un projecte de codi de conducta adreçat als Consellers generals, que sembla que tracta la majoria dels temes que s'esmenten en l'Informe d'Avaluació i que es considera que han de ser objecte de reglamentació. Aquest treball és el resultat d'una comissió que representa a tots els grups parlamentaris, cosa que és d'agrair. No obstant, el GRECO vol examinar detalladament les disposicions aprovades abans de pronunciar-se sobre la implementació complerta de la recomanació.
18. El GRECO conclou que la recomanació ii s'ha complert parcialment.

Recomanació iii.

19. *El GRECO va recomanar que s'afegís l'obligació d'indicar qualsevol conflicte entre els interessos privats específics d'un Conseller general i el tema examinat en el marc d'un procediment parlamentari (en plenari i en comissió), independentment del fet de saber si un conflicte d'aquest tipus també es podria identificar en el marc d'un sistema de declaració pública d'interessos i activitats.*
20. El GRECO recorda que aquesta recomanació s'havia considerat com a no implementada en l'informe precedent, ja que no s'havia establert cap obligació específica de declarar un conflicte d'interessos que pogués sorgir durant l'examen d'un tema en concret per part del Consell General.
21. Les autoritats andorranes indiquen que el projecte de codi de conducta que s'esmenta a la recomanació ii inclou un capítol sobre els conflictes d'interessos. Aquest capítol preveu que el Conseller general que es trobi en una situació de conflicte d'interessos tindrà l'obligació d'indicar-ho per escrit a la Sindicatura i a la comissió parlamentària competent i que ell/ella haurà de ser substituït/da per un altre Conseller en els treballs de la comissió. Aquesta obligació també s'haurà d'introduir en els reglaments interns de cada grup parlamentari.
22. El GRECO pren nota amb satisfacció de les disposicions previstes en el projecte de codi de conducta relatives a l'obligació per part dels parlamentaris de declarar els

conflictes d'interessos *ad hoc* i de ser substituïts en els debats en comissió que hi tenen a veure. Aquestes disposicions sembla que responen a les exigències de la recomanació. No obstant, com que el projecte de codi de conducta encara no ha estat aprovat, la recomanació només s'ha complert parcialment.

23. El GRECO conclou que la recomanació iii s'ha complert parcialment.

Recomanació iv.

24. *El GRECO va recomanar (i) que s'adoptés un sistema de declaració pública del patrimoni i dels interessos dels Consellers generals que inclogués dades quantitatives relatives als interessos financers i econòmics (ingressos, actiu i elements significatius del passiu) i (ii) i que preveïés incloure informació sobre el cònjuge i membres de la família dependents (si bé aquestes informacions no es farien necessàriament públiques).*
25. El GRECO recorda que aquesta recomanació s'havia considerat no implementada en l'Informe de Compliment. Efectivament, la proposta de llei relativa a la transparència i a l'accés a la informació pública preveia que s'introduís un sistema de declaració del patrimoni aplicat als parlamentaris, però es preveia que aquestes declaracions es mantinguessin confidencials. La segona part de la recomanació anava lligada a la primera part i el tema d'incloure informació relativa al cònjuge i als altres membres de la família dependents no va ser tingut en compte per les autoritats.
26. Les autoritats d'Andorra indiquen ara que la proposta de llei relativa a la transparència i a l'accés a la informació pública aprovada el 3 de desembre de 2021 preveu introduir un sistema privat de declaració del patrimoni davant notari que s'aplicarà als parlamentaris així com a altres autoritats. Aquestes declaracions s'hauran de presentar dins dels tres mesos següents a la data de presa de possessió i de finalització de les funcions. Són confidencials i només les podran consultar els interessats o l'autoritat competent en el marc d'un procediment judicial. Les autoritats assenyalen que es tracta d'un pas significatiu cap a la transparència en el si de la política andorrana. Recorden, tal com ho van fer en l'informe precedent que, no hi ha dubte que Andorra vol lluitar contra la corrupció, però vetllant al mateix temps per evitar que hi hagi una exposició massa directa i incontrolada dels béns privats cosa que, tenint en compte la mida del país, podria fer dissuadir els andorrans de participar en l'exercici de la vida pública.
27. L'article 8 del Reglament del Consell general preveu actualment que « els Consellers Generals han de presentar el seu currículum polític i professional i han de declarar els càrrecs públics que ocupen i, si fos el cas, a quins dels càrrecs incompatibles renunciïn, segons el model i forma aprovat per la Sindicatura. » Aquestes informacions es declaren al Secretari general del Consell General i les controla la Comissió permanent. Les informacions relatives al currículum polític i professional també es fan públiques¹. Els serveis interns del Consell General actualment estan treballant en la instal·lació d'un nou programa informàtic que permeti una consulta més fàcil d'aquests currículums, de conformitat amb la futura llei sobre la transparència. Els Consellers generals també hauran de declarar els càrrecs que ostentin en empreses privades, així com les seves activitats professionals. També s'hauran de declarar els canvis en el termini d'un mes davant la Comissió permanent. Està previst que aquestes disposicions es mantinguin un cop entri en vigor la llei relativa a la transparència i a l'accés a la informació pública.

¹www.consellgeneral.ad

28. El GRECO pren nota de les informacions que se li han comunicat. L'obligació que incumbeix als parlamentaris a declarar llurs funcions i activitats és un desenvolupament positiu, però no respon completament a les exigències de la recomanació, pel fet que les declaracions no es fan públiques. El GRECO reitera la seva comprensió pel que fa a les especificitats relacionades amb la mida del país i als lligams estrets entre els seus ciutadans, però, no obstant això, assenyala que la transparència de les activitats dels representants electes és un element important en una democràcia i permet, per si mateix, evitar riscos de corrupció relacionats amb conflictes d'interessos dels Consellers Generals. Això encara és més rellevant a Andorra pel fet que la majoria de Consellers Generals exerceixen la seva activitat a temps parcial. Per tant, la primera part de la recomanació s'implementa parcialment.
29. Pel que fa a la segona part de la recomanació, es manté com a no implementada, ja que les autoritats no han donat cap informació que indiqui que s'hagi previst que les informacions relatives als interessos financers i econòmics del cònjuges i membres de la família dependents s'afegeixin a les declaracions dels Consellers Generals.
30. El GRECO conclou que la recomanació iv s'ha implementat parcialment.

Recomanació v.

31. *El GRECO va recomanar que es prenguessin mesures per garantir un control i una aplicació apropiats de les futures obligacions de declaració i de les normes de conducta dels parlamentaris.*
32. El GRECO recorda que en no prendre's les mesures, aquesta recomanació es va considerar no implementada.
33. Les autoritats d'Andorra expliquen que l'article 8 del Reglament del Consell General preveu que la Comissió permanent faci un informe sobre la situació dels Consellers Generals una vegada aquests hagin declarat les seves funcions i activitats. A més, el projecte de Codi de conducta estableix un procediment de control i sanció en cas de violació de les normes de conducta (art. 18 a 22 del projecte). La *Sindicatura* és la que garanteix que es respecta el Codi i en cas de sospita d'infracció la Comissió permanent pot endegar un procediment de comprovació. La Comissió, després d'haver escoltat el Conseller General en qüestió, redacta un informe, una recomanació o una proposta a la *Sindicatura*. Les sancions previstes són una reprimenda pública i/o una multa de 500 a 5000€. El Conseller sancionat pot demanar que es torni a examinar i les sancions poden ser objecte de recurs davant del Tribunal Constitucional.
34. El GRECO acull amb satisfacció que el projecte de Codi de conducta prevegi un règim de control i de sanció, que respon a les exigències de la recomanació. No obstant, el Codi encara no ha estat aprovat.
35. El GRECO conclou que la recomanació v s'ha implementat parcialment.

Recomanació vi.

36. *El GRECO va recomanar (i) que es prenguessin mesures de formació i sensibilització adreçades als parlamentaris en relació amb la conducta que s'espera per part seva en matèria de deontologia i declaració d'interessos i (ii) que puguin gaudir d'assessorament confidencial sobre qualsevol tema ètic o de deontologia.*

37. El GRECO recorda que la primera part de la recomanació s'havia considerat com parcialment implementada, i la segona part com no implementada en l'Informe de Compliment. Efectivament, hi havia una reflexió en curs sobre un sistema de formació inicial i contínua pels Consellers Generals. Poc després de ser elegits, també rebien informació sobre les seves incompatibilitats i conflictes d'interessos. Pel que fa a la segona part de la recomanació, no s'havia informat sobre cap mesura específica.
38. En relació amb la primera part de la recomanació, les autoritats d'Andorra indiquen que el Codi de conducta dels Consellers Generals que s'està debatent preveu que el Secretari general o una persona delegada a tal efecte imparteixi formació en matèria de deontologia, ètica, conducta i conflictes d'interessos als parlamentaris que comencen el seu mandat. Pel que fa a la segona part de la recomanació, la comissió permanent podrà sol·licitar, d'ofici o a la demanda d'un parlamentari, assessorament extern, específic i confidencial, en els matèries esmentades. Les despeses relacionades amb aquest assessorament extern aniran a càrrec del Consell General.
39. El GRECO indica que el futur Codi de conducta dels Consellers Generals preveu una formació inicial dels parlamentaris sobre els temes de deontologia, ètica, conducta i conflictes d'interessos. Com que el Codi encara no s'ha aprovat, aquestes mesures encara no s'apliquen, i el GRECO vol tenir més informació sobre les formacions previstes i impartides en el seu proper informe. Per tant, la primera part de la recomanació es manté parcialment implementada.
40. En relació amb la segona part de la recomanació, el GRECO assenyalava que el futur Codi de conducta preveu un sistema d'assessorament confidencial extern pels temes de deontologia i conflictes d'interessos. Aquest sistema va en la direcció de la recomanació i, per tant, aquest punt també està parcialment implementat. No obstant, seria positiu que els parlamentaris poguessin tenir accés a aquest assessorament extern sense passar per la Comissió permanent, per tal que el fet d'accedir a aquest sistema fos també confidencial.
41. El GRECO conclou que la recomanació vi continua parcialment implementada.

Prevenició de la corrupció dels jutges

Recomanació vii.

42. *El GRECO va recomanar modificar la composició del Consell Superior de la Justícia per tal de garantir una representació apropiada, escollida pels seus homòlegs, jutges, magistrats i fiscals en el seu si.*
43. El GRECO recorda que aquesta recomanació no s'havia implementat. Les autoritats andorranes van explicar que calia una esmena constitucional per modificar la composició del Consell Superior de la Justícia. El Govern, els actors del cos judicial i el mateix Consell Superior no es van oposar al principi d'aquesta reforma, però les autoritats preferien que la revisió constitucional tractés una sèrie de temes i no només aquest. Per tant, no es va prendre cap mesura en aquest sentit.
44. Les autoritats d'Andorra no han aportat cap informació nova.
45. El GRECO conclou que la recomanació vii segueix sense implementar.

Recomanació viii.

46. *El GRECO va recomanar que es preveïés nomenar els jutges i magistrats per un mandat de durada indeterminada.*
47. El GRECO recorda que, segons l'informe anterior, aquesta recomanació no s'havia implementat ja que aquesta qüestió no s'havia revisat formalment.
48. Les autoritats andorranes indiquen ara que, degut a la modificació de la Llei qualificada de la Justícia, la renovació del mandat dels jutges i magistrats a partir d'ara es fa automàticament, a no ser que hi hagi un procediment disciplinari en curs que afecti algun d'ells o que s'hagi dictat alguna sanció disciplinària. L'article 68.3 de la Llei qualificada de la Justícia efectivament preveu que « el Consell superior de la Justícia accepti la renovació del mandat dels batlles i magistrats [...]». El Consell superior de la Justícia pot acordar no renovar el mandat dels batlles i magistrats si l'interessat està sancionat per haver comés dues infraccions greus o una falta molt greu sense separació del càrrec, mentre les sancions imposades no hagin prescrit [...] ». Les autoritats assenyalen que mai cap membre del cos judicial ha estat exclòs d'aquest cos ni abans ni després d'aquesta modificació legislativa.
49. El GRECO pren nota de la nova formulació de l'article 68.3 de la Llei qualificada de la Justícia, que tracta del renovament automàtic del mandat dels jutges i magistrats, excepte en el cas de procediment o sanció disciplinària. Tot i que la qüestió del nomenament dels Jutges i Magistrats per un mandat amb durada indeterminada no sembla que s'hagi analitzat formalment, el GRECO considera que l'article 68.3 en la seva nova redacció compleix l'objectiu de la recomanació.
50. El GRECO conclou que la recomanació viii s'ha tractat de manera satisfactòria.

Recomanació x.

51. *El GRECO va recomanar (i) que es continuessin oferint regularment formacions a Jutges i Magistrats sobre qüestions diverses relatives a l'ètica i a la integritat i (ii) perpetuar en l'àmbit institucional la possibilitat, pels Jutges i Magistrats, d'obtenir assessorament confidencial sobre aquests temes.*
52. El GRECO recorda que aquesta recomanació es va considerar com parcialment implementada. La primera part es va considerar com implementada de manera satisfactòria, ja que el Consell Superior de la Justícia seguia oferint regularment formacions sobre ètica i integritat a tots els Jutges i Magistrats. En canvi, la segona part no estava implementada, les reflexions amb la finalitat de crear un sistema permanent d'assessorament confidencial sobre qüestions ètiques es trobaven encara en un estadi massa preliminar.
53. Vist que el que manca per implementar és la segona part de la recomanació, les autoritats d'Andorra assenyalen que el Consell Superior de la Justícia està treballant en una proposta de modificació de la Llei qualificada de la Justícia que inclogui la creació d'un comitè o servei deontològic al que es podrien adreçar els Jutges i Magistrats per obtenir assessorament confidencial. El funcionament d'aquest servei el regularà un reglament que desenvoluparà el Consell Superior de la Justícia.
54. El GRECO està satisfet amb les tasques que s'estan duent a terme amb l'objectiu d'implementar un servei d'assessorament confidencial adreçat als Jutges i Magistrats. No obstant, aquesta feina encara es troba en una fase preliminar, la proposta de modificació de la Llei qualificada de la Justícia encara no s'ha presentat al Parlament. Per tant, el GRECO només pot concloure que la segona part de la recomanació es manté de moment no implementada.

55. El GRECO conclou que la recomanació x continua parcialment implementada.

Prevenió de la corrupció dels fiscals

Recomanació xiii.

56. El GRECO va recomanar (i) que es continuessin oferint regularment formacions a fiscals sobre qüestions diverses relatives a l'ètica i a la integritat i (ii) perpetuar en l'àmbit institucional la possibilitat, pels fiscals, d'obtenir assessorament confidencial sobre aquests temes.
57. El GRECO recorda que aquesta recomanació es va considerar com parcialment implementada en l'informe anterior. En tractar-se de Jutges i Magistrats, la primera part ja estava implementada de forma satisfactòria, ja que el Consell Superior de la Justícia seguia oferint regularment formacions sobre ètica i integritat a tots els membres del cos judicial, inclosos els fiscals. La segona part de la recomanació, en canvi, no estava implementada, ja que les reflexions en curs amb la finalitat de fer permanent la possibilitat pels fiscals d'obtenir assessorament confidencial sobre aquests temes es trobava encara en un estadi molt preliminar.
58. En relació amb la segona part de la recomanació, les autoritats andorranes recorden la informació comunicada en la recomanació x, això és, que el Consell superior de la Justícia està treballant en una proposta de modificació de la Llei qualificada de la Justícia que inclogui la creació d'un comitè o servei deontològic per donar assessorament confidencial als Jutges, Magistrats i Fiscals que ho sol·licitin. El funcionament d'aquest servei el regularà un reglament que desenvoluparà el Consell Superior de la Justícia.
59. El GRECO es mostra novament satisfet per la feina que s'està duent a terme per crear un sistema permanent d'assessorament confidencial sobre qüestions ètiques pels Jutges, Magistrats i membres del Ministeri Fiscal. No obstant, tenint en compte el ritme d'avançament de la feina, només en pot concloure una implementació, encara parcial, de la segona part de la recomanació.
60. El GRECO conclou que la recomanació xiii es manté parcialment implementada.

III. CONCLUSIONS

61. **Tenint en compte tot el que s'ha exposat , el GRECO conclou que des de fa temps, Andorra ha implementat o tractat de manera satisfactòria cinc de les tretze recomanacions que figuren en l'Informe d'Avaluació de la Quarta Ronda.** Entre les altres recomanacions, actualment, set estan parcialment implementades i una no implementada.
62. Més concretament, les recomanacions, ix, xi i xii s'han implementat de manera satisfactòria, la recomanació viii s'ha tractat de manera satisfactòria, les recomanacions ii, iii, iv, v, vi, x i xiii s'han implementat parcialment i la recomanació vii es manté no implementada.
63. Pel que fa a la prevenió de la corrupció dels parlamentaris, cal assenyalar diversos progressos. Les autoritats han adoptat varies mesures, entre les quals una plataforma de participació ciutadana en línia, amb l'objectiu de facilitar la participació pública en el marc dels treballs legislatius. Un projecte de codi de

conducta adreçat als parlamentaris s'està debatent al Consell general, el qual preveu bàsicament l'obligació per part dels parlamentaris de declarar els conflictes d'interessos, la implementació d'un sistema d'assessorament confidencial sobre qüestions d'ètica i deontologia i un sistema de control i de sanció. S'ha introduït un sistema de declaració privada dels interessos i activitats del Consellers generals, però encara cal fer progressos en matèria de publicitat d'aquestes informacions.

64. Pel que fa a la prevenció de la corrupció dels jutges i fiscals, el GRECO assenyala amb satisfacció la modificació de la Llei qualificada de la Justícia que preveu la renovació del mandat dels jutges i magistrats de manera automàtica, excepte en casos de responsabilitat disciplinària. L'aplicació d'un sistema permanent d'assessorament confidencial sobre qüestions ètiques està en curs. No obstant, queda pendent de modificar la composició del Consell superior de la Justícia per tal de garantir una representació apropiada dels membres del cos judicial escollits pels seus homòlegs.
65. Atenent a tot això, el GRECO conclou que el nivell de compliment actual amb les recomanacions ja no és « globalment insuficient » en el sentit de l'article 31 revisat, paràgraf 8.3, del Reglament interior. Per tant, el GRECO decideix, no seguir aplicant l'article 32 relatiu als membres que no respecten les recomanacions que figuren en l'informe d'avaluació mútua.
66. En aplicació del paràgraf 8.2 de l'article 31 del Reglament interior, el GRECO insta al cap de la delegació d'Andorra per que li presenti tan aviat com sigui possible un informe sobre els progressos assolits en la implementació de les recomanacions pendents (és a dir, les recomanacions ii a vii, x i xiii) i, a molt tardar, abans del 31 de desembre de 2022.
67. El GRECO insta a les autoritats d'Andorra a autoritzar, tan aviat com sigui possible, la publicació del present informe, a traduir-lo en la llengua nacional i a fer pública aquesta traducció.